

لزوم رعایت تعادل در ترجمه اخبار؛ بررسی ترجمه عربی خبرهای منتشر شده در خبرگزاری‌های ایران

هاتف پوررشیدی^۱، میثم ایرانی^۲

چکیده

ترجمه اخبار از زمان پیدایش روزنامه‌نگاری مدرن در اواسط قرن نوزدهم، یک عنصر حیاتی در تولید اخبار بوده است و در ایران نیز مورد توجه واقع شده است. اما نکته اصلی در ترجمه اخبار فارسی به زبان‌های دیگر، ناظر به رعایت نکردن چارچوب‌های زبان مقصد در این ترجمه‌هاست. این مقوله به معنای تحقق نشدن تعادل در ترجمه است که باعث شده است معنا به درستی منتقل نشود و یا حداقل با کاستی‌هایی انتقال یابد که در ترجمه اخبار فارسی به زبان عربی خود را نمایان کرده است. دلیل اصلی این اشکال، ناشی از رعایت نکردن اصول درست ترجمه و اسلوب‌ها و ساختارهای زبان عربی است که در قالب نظریه تعادل و مدل سه‌وجهی نقد ترجمه قابل بررسی است. این مقاله با هدف بررسی تحقق تعادل در ترجمه اخبار فارسی به زبان عربی در خبرگزاری‌های مطرح ایران، نگاشته شده است. برای تحقق این هدف ۲۰ خبر ترجمه شده خبرگزاری‌های ایرنا و ایسنا به لحاظ مطابقت با زبان عربی از منظر رعایت دستور زبان، استفاده از کلمات و واژه‌های مناسب و جمله‌بندی متناسب با ذائقه عرب‌زبانان به روش تحلیل محتوای کیفی مورد ارزیابی قرار گرفته است. نتایج حاصل، حکایت از این دارد که حذف بعضی از کلمات در ترجمه بدون وجود هرگونه دلیل موجب باعث لطمه‌زدن به مفهوم اصل خبر شده است. همچنین در اخبار ترجمه شده‌ی منتشره وجود مشکل نامانوس بودن جمله‌ها برای مخاطب عرب‌زبان مشاهده شده است که ناشی از ترجمه کلمات اشتباه، ترجمه کلمات بدون توجه به سیاق متن و خبر، اشکالات صرفی و نحوی، ترجمه کلمات بدون توجه به تشابه لفظی و توجه نکردن به روش‌های جمله‌بندی نویسندگان عرب است.

کلیدواژه‌ها: نظریه تعادل در ترجمه، ترجمه، زبان عربی، خبر، خبرگزاری‌های ایران، ایرنا، ایسنا.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۹/۱۸ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۲/۲۰

۱ استادیار، گروه ارتباطات، دانشگاه ادیان و مذاهب، قم، ایران. (نویسنده مسئول). h.pourrashidi@gmail.com

۲ استادیار، گروه زبان و ادبیات، دانشگاه ادیان و مذاهب، قم، ایران. m.irani@urd.ac.ir

مقدمه

ترجمه اخبار نقش و جایگاه ویژه‌ای در انتقال افکار، سیاست‌ها، راهبردها و آگاهی از شرایط حاکم در کشورها دارد. کیفیت ترجمه اخبار به زبان‌های مختلف می‌تواند ضمن توسعه و بسط نفوذ فرهنگی و سیاسی در کشورهای هدف، زمینه را برای انتقال بدون واسطه اخبار و اطلاعات به افکار عمومی جهان فراهم نماید. امروزه مشکل اصلی در حوزه انعکاس اخبار و اطلاعات، توسعه سیطره غول‌های رسانه‌ای جهان و به طبع آن سیاست‌های قدرت‌های عمدتاً غربی در روند انتقال اخبار است. یکی از ابزارهای مهم و تاثیرگذار برای مقابله با این سیطره، گسترش تعدد زبان‌های انتشار اخبار در رسانه‌های داخلی به کمک ترجمه است. این امر نیازمند بازنویسی و ترجمه دقیق اخبار، با در نظر گرفتن و مدیریت درست الزامات و شرایط زبانی مبدا و مقصد است. ترجمه اخبار از زمان پیدایش روزنامه‌نگاری مدرن در اواسط قرن نوزدهم، یک عنصر حیاتی در تولید اخبار بوده است و در ایران نیز مورد توجه واقع شده است. اما نکته اصلی در ترجمه اخبار فارسی به زبان‌های دیگر، ناظر به رعایت نکردن چارچوب‌های زبان مقصد در این ترجمه‌هاست. این مقوله به معنای تحقق نشدن تعادل در ترجمه است که باعث شده است معنا به درستی منتقل نشود یا حداقل با کاستی‌هایی انتقال یابد. از این منظر «مترجم برای ارائه ترجمه‌ای موفق از زبانی به زبان دیگر به شناختی فراگیر از زبان مبدا و همچنین زبان مقصد نیاز دارد. بخشی از این شناخت از رهگذر مطالعات سنتی زبان یعنی صرف و نحو و تا حدودی بلاغت به دست می‌آید و بخشی دیگر از رهگذر تجربه» (ترکاشوند، ۱۳۹۲: ۶۰). بدون شک متن ترجمه‌شده باید برابر و همسنگ و آیینه تمام‌نمای متن مبدا باشد اما هرچند ایجاد تعادل و برابری در تمام سطوح و لایه‌های معنایی ذکرشده، بسیار دشوار و گاهی ناممکن می‌نماید، اما به منظور ارائه ترجمه‌ای معادل، وفادار، دقیق و مطابق با متن مبدا، مترجم می‌بایست نهایت تلاش خود را در معادل‌یابی به کار گیرد. جهت دستیابی به این هدف توجه به لایه‌های مختلف معنایی، از معنای ارجاعی گرفته تا معناهای تجربی، تقابلی، ضمنی، آحاد معنایی، همایشی، سبکی، صرفی و آوایی واژگان در فرایند معادل‌یابی امری کاملاً ضروری است (میرحاجی و همکاران، ۱۳۹۰: ۱۴۲).

درخصوص نحوه ترجمه و انتقال اخبار مطالعات متعددی انجام پذیرفته است که همگی بر لزوم بازنگری درست در ترجمه اخبار متناسب با زبان مقصد، تاکید دارند. این به معنای تغییر در قلب و ماهیت اخبار نیست، بلکه عبور از ترجمه تحت‌اللفظی و خشک واژه‌هاست. در علم ترجمه این مساله تحت عنوان تعادل مورد توجه قرار می‌گیرد که در تلاش است فضای ارتباط معنایی را

بین نویسنده زبان مبدا و خواننده زبان مقصد برقرار نماید. با این تفاسیل می‌توان گفت که ترجمه اخبار «به طیف گسترده‌ای از فرآیندها اشاره دارد که از طریق آنها، اخبار از طریق شکاف‌های زبانی مخابره می‌شود. این مقوله شامل تولید و پخش اخبار در رسانه‌های مختلف، به صورت شفاهی و نوشتاری و شیوه‌هایی است که گاهی اوقات به عنوان بازویرایش و همچنین تفسیر اخبار شناخته می‌شود» (شفنر، ۲۰۱۲ و ستینگ، ۱۹۸۹).

این مقاله درصدد است با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی، به این پرسش پاسخ دهد که اساساً «تعادل در ترجمه اخبار فارسی به زبان عربی در خبرگزاری‌های مطرح ایران، رعایت شده است یا خیر؟» و «مهمترین ایرادات اخبار ترجمه‌شده در این خبرگزاری‌ها شامل چه مواردی است؟» در این مقاله به طور مشخص نحوه ترجمه اخبار عربی خبرگزاری‌های ایران و ایسنا، مورد بررسی قرار گرفته است.

چارچوب نظری

ترجمه اخبار به‌عنوان فرآیندی پیچیده، نیازمند برقراری تعادل میان وفاداری به متن مبدا و انطباق با ویژگی‌های زبانی و فرهنگی زبان مقصد است. این تعادل، که در نظریه‌های ترجمه به‌عنوان اصل برابری شناخته می‌شود، به معنای انتقال دقیق معنا، حفظ سبک متن، و ایجاد ارتباط مؤثر با مخاطب مقصد است (نیدا، ۱۹۶۴). در این راستا، مترجم باید شناختی جامع از زبان مبدا و مقصد داشته باشد تا بتواند لایه‌های مختلف معنایی، از جمله معانی ارجاعی، ضمنی، و سبکی را به‌درستی منتقل کند (هیتیم و میسون، ۱۹۹۷). با این حال، همان‌طور که یاکوبسن (۲۰۰۰) اشاره می‌کند، دستیابی به تعادل کامل میان دو نظام زبانی متفاوت اغلب غیرممکن است، زیرا هر زبان واقعیت را به شیوه‌ای منحصربه‌فرد بازنمایی می‌کند. این چالش در ترجمه اخبار، که متنی پویا و وابسته به زمینه است، دوچندان می‌شود.

برای تحلیل دقیق‌تر این تعادل در ترجمه اخبار فارسی به عربی، این پژوهش از مدل سه‌وجهی نقد ترجمه فرحزاد (۱۳۹۰) بهره می‌گیرد. از نظر فرحزاد «انتخاب‌های مترجم، یعنی واژگان و ساختارهای دستوری که او به کار می‌برد، توضیحاتی که درباره ترجمه خود می‌دهد و حتی اطلاعاتی که به صورت پانویس ارائه می‌کند، همه و همه با خود تلویحاتی دارند که فراتر از متن در جامعه مقصد خود را نشان می‌دهد، از دیدگاه یا موضوع خاصی حکایت می‌کنند، موجب خوانش یا برداشت‌های خاصی می‌شوند، تأثیراتی در آن جوامع از خود به جای می‌گذارند و در

دارد. این فرآیند، اگرچه می‌تواند تعادل را تقویت کند، در صورت عدم دقت، به تغییر ناخواسته معنا یا از دست رفتن هویت متن مبدأ منجر می‌شود (شفنر، ۲۰۱۲).

در این پژوهش، با تلفیق مدل فرحزاد و نظریه تعادل، ترجمه اخبار از فارسی به عربی در دو خبرگزاری ایرنا و ایسنا بررسی می‌شود. این چارچوب به ما اجازه می‌دهد تا مشخص کنیم که آیا ترجمه‌ها توانسته‌اند معنای متن مبدأ را به درستی منتقل کنند (دقت)، با سبک خبری عربی هم‌خوانی داشته باشند (ثبات)، و برای مخاطب عرب‌زبان طبیعی و قابل فهم باشند (طبیعی بودن). همچنین، این مدل به شناسایی خطاهایی مانند حذف، اضافه یا انتخاب نادرست واژگان کمک می‌کند که مانع از تحقق تعادل در ترجمه می‌شوند.

پیشینه تحقیق

درخصوص نحوه ترجمه اخبار به زبان‌های مختلف و تأثیرهای آن در حوزه تعادل در ترجمه، تحقیقات اندکی صورت پذیرفته که عمدتاً به زبان انگلیسی منتشر شده است. در این راستا، می‌توان به تحقیق آکاشا (۲۰۲۱) با عنوان «انطباق یا از دست دادن در ترجمه اخبار پایگاه‌های اینترنتی عربی و انگلیسی بی‌بی‌سی» اشاره کرد. در این تحقیق ضمن تأکید بر نقش مترجمان در برخورد با بعد ارائه گفتمان به عنوان یک رویه اجتماعی، این نتیجه حاصل شده است که تجزیه و تحلیل متون در دوره‌های زمانی مختلف ثابت می‌کند که ترجمه اخبار در وبسایت‌های بی‌بی‌سی در بیشتر موارد، یک فرآیند اقتباسی است و ویراستاران، اخبار را اعم از سیاسی، علمی، ورزشی یا اقتصادی با شرایط زبانی خود تطبیق می‌دهند تا آن را برای خواننده قابل فهم‌تر نمایند. در همین راستا، در تحقیق العزاوی و دیگران (۲۰۲۰)، با عنوان «ترجمه ماشینی: موارد ترجمه عربی به انگلیسی متون خبری»، مطالعه ایرادات ترجمه توسط گوگل^۱ و سنجش کیفیت خطاهای ترجمه و ارزیابی روانی و کفایت معنایی خروجی ترجمه صورت مورد هدف بوده است، محققان به این نتیجه رسیده‌اند که حذف به عنوان یک خطای لغوی و انتخاب واژگانی نامناسب که یک خطای معنایی است، از رایج‌ترین خطاهای موجود در این نوع ترجمه ماشینی است از این رو استفاده از سیستم‌های ترجمه ماشینی برای تسریع فرآیند ترجمه مفید است، اما دقت به خاطر سهولت و سرعت ترجمه قربانی می‌شود.

در میان تحقیقات داخلی نیز می‌توان به تحقیق شرکت مقدم و همکاران (۱۴۰۳) با عنوان «تحلیل گفتمان انتقادی از ترجمه فرانسé چند خبر سیاسی درباره ایران در رسانه فرانسوی لوفیگارو» اشاره کرد. در این تحقیق که با هدف بررسی اهمیت رویکردها در ترجمه گفتمان مطبوعاتی انجام پذیرفته است، چند خبر سیاسی مربوط به حوادث ایران که در رسانه فرانسوی لوفیگارو گزارش شده است، نخست با تحلیل گفتمان انتقادی و بر اساس مدل سه‌وجهی فرحزاد در سه سطح بین‌متنی، تحلیل گفتمان و انتخاب ترجمه تحلیل و واکاوی شدند تا ایدئولوژی و اندیشه‌های پنهان این رسانه غربی در برابر ایران آشکار شود. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که اغلب مترجمان با به‌کارگیری شیوه‌های حذف، تغییر و تعدیل در ترجمه، نتایج سیاسی خاصی را هدایت می‌کنند.

در همین زمینه، قاسمی‌نسب و عسگری (۱۳۹۹) با عنوان «رویکرد پنهان سیاست و ایدئولوژی در برگردان واژگان رسانه‌ای» اشاره کرد. محققان این مساله را مورد تاکید قرار داده‌اند که مترجمان رسانه‌ها در انتخاب واژگان، تابع باورها و سیاست‌های رسانه خود هستند؛ بنابراین، تلاش می‌کنند با زیرکی تمام، واژه‌ای را برای انتقال معنا در ترجمه انتخاب کنند که اهداف و خواسته‌های رسانه خود را تأمین کنند و معنای موردنظر آنها به مخاطب منتقل شود. استفاده از واژگان جایگزین به‌کارگیری واژه‌های دارای بار معنایی منفی، تغییر واژگان و افزودن صفت به برخی از واژه‌ها از جمله روش‌هایی هستند که مترجمان رسانه‌ها برای القای معانی و مفاهیم موردنظر خود در ترجمه به‌کار می‌گیرند.

در تحقیق دیگری نیز که توسط شمس‌آبادی و شاهسونی (۱۳۹۷) با عنوان آسیب‌شناسی ترجمه در بخش‌های خبری رسانه‌های عربی‌زبان برون‌مرزی (شبکه العالم، شبکه الکوثر و رادیو عربی)، صورت پذیرفته است، با استفاده از الگوی گارسس، به این نتیجه رسیده‌اند که به طور کلی روند ترجمه در سه شبکه برون‌مرزی مورد مطالعه، مثبت است و وجود برخی کاستی‌ها در ترجمه و تنظیم متن اخبار، جز در مواردی، به دلیل حجم زیاد فعالیت و محدودیت زمانی خبر بوده است.

در تحقیق متقی‌زاده و نقی‌زاده (۱۳۹۶) با عنوان «تاثیر مسائل ایدئولوژیک در ترجمه اخبار عربی (بررسی مورد ترجمه اخبار شبکه الجزیره در خبرگزاری فارس بر اساس الگوی جولیان هاوس)» با تاکید بر نقش مسائل ایدئولوژیک در فرآیند ترجمه اخبار، این نتیجه حاصل شده است که علی‌رغم نبود تغییر در ژانر اخبار، به دلیل دخالت مترجم در گفتمان و ایدئولوژی متن مبدا و

تغییر در نوع پردازش آن، نقش اصلی متن تغییر یافته و به صورت متن متناسب با گفتمان و سیاست‌های خبرگزاری فارس درآمده است.

در تحقیق قیش کاظم (۲۰۰۸)، با عنوان «ترجمه عربی اخبار انگلیسی: مطالعه تطبیقی سبک و پیام» که با هدف پی بردن به ماهیت تغییرات سبکی که در ترجمه عربی رخ می دهد، انجام شده است، محققان به این نتیجه رسیده‌اند که تغییرات در سبک در قلمرو نحو (جملات، بندها و عبارات) است و برخی دیگر از تغییرات سبکی ناشی از کارکردهای صرفی (زمان‌ها و صرف‌شناسی فعل) است.

روش تحقیق

برای دستیابی به اهداف این تحقیق و پاسخ به سوال مطرح شده، لازم بود که تحلیلی دقیق در مورد خبرهای ترجمه‌شده به زبان عربی در دو خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران (ایرنا) و خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) ارائه شود. در این زمینه از هر کدام از خبرگزاری‌ها تعداد ۱۰ خبر به صورت تصادفی در بازه زمانی ابتدای ۱۴۰۲ تا شهریور ۱۴۰۳ (سپتامبر ۲۰۲۴) انتخاب و تحلیل محتوای کیفی در مورد آن صورت پذیرفت. در این راستا، اصل خبر که به زبان فارسی منتشر شده بود، با خبر ترجمه‌شده به زبان عربی در همان خبرگزاری مورد بررسی قرار گرفت.

تاکید بر این نکته لازم است که روش تحلیل محتوای کیفی، درواقع «تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی در توجه به معنا مانند درک مسائل مختلف است» (شریر، ۲۰۱۲:۵). لذا این روش به نوعی «فرآیند تجزیه و تحلیل داده‌ها شامل تجزیه داده‌های خام به تکه‌های قابل مدیریت است» (شیوا و دیگران، ۲۰۲۱) که از طریق آماده‌سازی، کدگذاری و تفسیر دقیق داده‌ها، نتایج تحلیل محتوای کیفی می‌تواند از توسعه نظریه‌ها و مدل‌های جدید و همچنین اعتبارسنجی نظریه‌های موجود و ارائه توصیف‌های دقیق از تنظیمات یا پدیده‌های خاص پشتیبانی کند.

در این تحقیق نیز از این روش برای مطابقت‌های عنوان‌شده در خبرهای منتشرشده بر اساس جدول شماره ۱ استفاده شده است. بر این اساس خبرهای ترجمه‌شده به زبان عربی، به لحاظ مطابقت با زبان عربی از منظر رعایت دستور زبان، استفاده از کلمات و واژه‌های مناسب و جمله‌بندی متناسب با ذائقه عرب‌زبانان، مورد ارزیابی قرار گرفته است.

جدول شماره ۱- جامعه نمونه مورد مطالعه در تحقیق

تیتیر خبر	خبرگزاری
در تماس تلفنی رئیس‌جمهور فرانسه؛ رئیس‌جمهور: آماده ارتقای روابط با فرانسه بر مبنای صداقت و اعتمادسازی مشترک هستیم.	ایرنا
دادستانی کل کشور: استفاده از فناوری‌های نوین در نظام‌های حقوقی در حال گسترش است.	ایرنا
آمادگی ارتش ایران برای آموزش افسران عراقی.	ایرنا
معاون نیروی پدافند هوایی کشور: نیروی پدافند هوایی برآسمان منطقه اشراف کامل دارد.	ایرنا
دانشجوی ۹۱ ساله ارومیه‌ای با نمره ۲۰ فارغ التحصیل شد.	ایرنا
کنعانی: پارلمان اروپا به محلی برای نفرت‌پراکنی علیه ملت ایران تبدیل شده است.	ایرنا
رییس قوه قضائیه: حدود ۹۰ هزار نفر مشمول عفو رهبری شدند.	ایرنا
تاجیکستان و ایران برای تولیدات مشترک سینمایی به تفاهم رسیدند.	ایرنا
وزیر نفت: ۷۶ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری در صنعت نفت و گاز نهایی شد.	ایرنا
گرگ ایرانی در ۲ هفته، دومین طلای آرنولد کلاسیک را کسب کرد.	ایرنا
باقری: گسترش جنایت‌های رژیم صهیونیستی تهدیدی برای صلح و امنیت جهان است.	ایسنا
ایران خواهان تشکیل گروه تحقیق بین‌المللی درباره جنایات صهیونیست‌ها در بیمارستان شفا شد.	ایسنا
رایزنی سفیر ایران و رئیس پارلمان پاکستان درباره همکاری‌های مشترک	ایسنا
سخنگوی سپاه تشریح کرد: ویژگی‌های «عملیات وعده صادق» چه بود؟	ایسنا
نتایج نهایی انتخابات ۸ تیر ۱۴۰۳؛ پزشکیان و جلیلی به مرحله دوم راه یافتند.	ایسنا
معرفی روش جدید جراحی قلب در علوم پزشکی شیراز به عنوان برترین ابداع نوآورانه در دنیا	ایسنا
مستند ایرانی در جشنواره حقوق بشر قرقیزستان	ایسنا
در حاشیه جلسه دولت اسلامی: با آژانس تعامل پیوسته و پایدار داریم/ از فسفات کیک زرد تولید کردیم	ایسنا
جان باختن ۷ زائر ایرانی در سانحه رانندگی در عراق	ایسنا
در دیدار دبیر شورای امنیت ملی ارمنستان؛ شمخانی: تنش و درگیری در منطقه قفقاز به نفع هیچ کشوری نیست.	ایسنا

یافته های تحقیق

بررسی اخبار ایرنا

از مجموع ۱۰ خبر بررسی شده از خبرگزاری ایرنا، در خبر سوم، با اینکه محتوای کلی یکی است، اما هیچ جمله مشترک بین متن فارسی و عربی وجود ندارد، لذا امکان مقایسه از لحاظ فن ترجمه این دو خبر فراهم نیست، ضمن اینکه در دو خبر نهم و دهم نیز به غیر از پاره ای از اشکالات تایپی و املائی هیچ ایراد قابل ذکری رویت نشد. جدول ۲ تحلیل ترجمه اخبار ایرنا را به صورت دقیق نمایش داده است.

جدول شماره ۲- تحلیل خبرهای خبرگزاری ایرنا

شماره خبر	متن فارسی خبر	ترجمه عربی خبر	ترجمه صحیح	تحلیل و بررسی
۱	در تماس تلفنی رئیس جمهور فرانسه	ردا علی الاتصال الهاتفی للرئيس الفرنسي	فی اتصال هاتفی مع الرئيس الفرنسي	در متن فارسی حرف از «تماس تلفنی» است، در حالی که در ترجمه عربی، «پاسخ به تماس تلفنی» آمده است، که با متن اصلی در تناقض است، کلمه «ردأ» اضافه است.
	روابط بر مبنای صداقت و اعتمادسازی مشترک	-----	العلاقات القائمة علی الصدق وبناء الثقة المتبادلة	این جمله که در عنوان فارسی آمده بود و حائز اهمیت فراوانی است، از عنوان عربی بدون هیچ دلیل موجهی حذف شده است.
	ارتقای روابط با فرانسه	رفع مستوی العلاقات بین طهران وباریس	تعزیر العلاقات مع فرنسا	از لحاظ تحت اللفظی ترجمه ارائه شده می تواند صحیح باشد، ولی در فرهنگ عربی بیشتر از واژه «تعزیز» در چنین سیاقی استفاده می شود
	رژیم صهیونیستی در صورت حمله به لبنان اشتباهی بزرگ مرتکب	ان الکیان الصهیونی، سیکون قد ارتکب خطا کبیرا لو شن هجوما علی لبنان، وهو من یتحمّل	إن الکیان الصهیونی سیخطأ خطأ کبیرا لو شن	در ترجمه موجود، تمام کلمات به صورت صحیح ترجمه شده است، ولی جمله بندی و ترکیب کلمات متغایر با آنچه از متون نویسندگان

شماره خبر	متن فارسی خبر	ترجمه عربی خبر	ترجمه صحیح	تحلیل و بررسی
۲	خواهد شد که تبعات سنگینی برایشان به همراه خواهد داشت.	التداعیات المهولة الناجمة عنه هذا الامر.	هجومًا على لبنان، فالتداعيات الناجمة عن هذا الأمر مهولة	عرب زبان منتشر شده است، می باشد.
	دوره جدید	فی الفترة الجديدة	فی الحكومة الجديدة	از لحاظ تحت اللفظی استفاده از واژه «فتره» برای ترجمه «دوره» صحیح است، ولی با مراجعه متون خبری عربی چنین واژه ای در این سیاق استفاده نمی شود.
	نظام های حقوقی (در عنوان)	الأنظمة	الأنظمة القانونية	کلمه حقوقی ترجمه نشده است.
	نظام های حقوقی (در متن)	المنظومات القانونية والحقوقية	الأنظمة القانونية	۱. کلمه «الحقوق» در عربی همان معنی حقوق در فارسی را نمی رساند. ۲. لزوم وحدت رویه در انتخاب واژه ها (یا أنظمة یا منظومات)، این واژه در جملات مختلف به صورتهای مختلف ترجمه شده است.
	در زمینه استفاده از فناوری های نوین	فی مجال الاستفادة من التكنولوجيات الحديثة	بشأن استخدام التقنيات الحديثة	معادل صحیح واژه «استفاده» یا در واقع به کارگیری در فارسی، «الاستخدام» است، و در مقابل معادل صحیح واژه «استفاده» در عربی، «بهره مندی» است.
	اطلاعات و ارتباطات	المعطيات والاتصال	المعلومات والاتصالات	نبود توجه به سیاق، منجر به این اشتباه شده است. کلمه اطلاعات در برخی موارد «معطیات» ترجمه می شود، ولی در سیاق این متن و

شماره خبر	متن فارسی خبر	ترجمه عربی خبر	ترجمه صحیح	تحلیل و بررسی
				خبر این ترجمه اشتباه است.
	پیشینه قانونی	الماضی القانونی	الخلفیة القانونیة	این اشکال به ماشین‌های ترجمه برمی‌گردد، چرا که با بررسی اصطلاح و مراجعه متون خبری و حقوقی به‌راحتی می‌توان به اصطلاح صحیح دست یافت.
	در زمینه مقررات شکلی	فی مجال المقررات الشکیة	فی سیاق اللوائح الشکیة	دقت نکردن به سیاق متن و مراجعه صحیح به اصطلاحات کاربردی در زبان مقصد باعث چنین اشکالاتی می‌شود. ترجمه کلمات به صورت تحت‌اللفظی می‌تواند صحیح جلوه کند، ولی در سیاق خبر موجود و بر اساس اصطلاحات استفاده شده در متون خبری و حقوقی به این نتیجه می‌رسیم که ترجمه ارائه‌شده کاملاً اشتباه است.
۳	علی‌رغم وحدت موضوع و محتوی، ولی هر یک از دو خبر به صورت مجزا و مستقل نوشته شده است و ترجمه نیست (این بهترین کاری است که یک خبرگزاری می‌تواند انجام دهد، چرا که متن بر اساس گفتمان حاکم در فرهنگ آن زبان نگاشته خواهد شد و از اشکالات ترجمه رها می‌شود).			
۴	بر آسمان منطقه	علی سماء منطقة	علی سماء المنطقة	براساس قاعده میبایست «منطقه» به عنوان مضاف‌إلیه معرف به «ال» شود و این کار انجام نشده است. شاید به کلمه به‌عنوان غلط تایپی یا املائی نگاه شود ولی، این اشتباهی است که ترکیب را ضعیف و رکیک می‌کند و مخاطب عرب‌زبان را از متن دور می‌کند.
	دشمنان و	جعلت الأعداء متردین	حیرت الأعداء	۱. کلمه ابهام (حیرت) ترجمه

شماره خبر	متن فارسی خبر	ترجمه عربی خبر	ترجمه صحیح	تحلیل و بررسی
	متجاوزان را دچار تردید و ابهام کرده است		والمعتدین وجعلتهم متردین	نشده است. ۲. متجاوزان (معتدین) ترجمه نشده است.
	با تکیه بر تجارب و داشته‌های دوران هشت ساله دفاع مقدس	واعتمادا علی تجارب وإنجازات سنوات الدفاع المقدس الثماني	واعتمادا علی خبرات السنوات الثمانيه للدفاع المقدس وإنجازاتها	۱. برای ترجمه واژه «تجربه» استفاده از کلمه «خبره» بهتر است، و در متون مشابه بیشتر دیده شده است. ۲. جمله‌بندی با سیاق‌های استفاده شده در متون عربی اصیل بیگانه است.
	باتمام توان و نهایت آمادگی دفاعی	بكل قوتها واستعدادها الدفاعی الأقصى	بكل قوتها وأقصى استعدادها الدفاعی	وقتی کلمه «اقصى» در پایان جمله بیاید، نقش صفت پیدا می‌کند، در حالی که واژه «نهایت» صفت نیست، بلکه بخشی از یک ترکیب اضافی است.
	شبانه روز حرکت دشمنان را زیر نظر داشته	بمراقبة تحركات الأعداء	بمراقبة تحركات الأعداء ليلَ نهار	اصطلاح «شبانه‌روز» ترجمه نشده است.
۵	نقد و بررسی میزان و نحوه تاثیرپذیری حافظ از منابع دینی، شعرای متقدم و معاصر ایشان	أثر القرآن الكريم علی أشعار الشاعر الكبير الإيراني حافظ الشيرازی	نقد وتحليل مدى وطريقه تأثر حافظ من المصادر الدينيه والشعراء المتقدمين والمعاصرين له	عنوان رساله باید به‌صورت دقیق ترجمه شود، و مترجم حق ندارد عنوان را دستکاری کند، یا به‌صورت مفهومی ترجمه کند، چون به بار علمی آن لطمه می‌زند، در حالی که در ترجمه مذکور مترجم به خود این اجازه را داده است تا کلمات «کبیر» و «ایرانی» را به عنوان اضافه کند و درمقابل واژه‌های «نقد»،

شماره خبر	متن فارسی خبر	ترجمه عربی خبر	ترجمه صحیح	تحلیل و بررسی
				«بررسی»، «میزان»، «نحوه»، «منابع دینی» و... را از عنوان حذف کند.
	با کسب نمره ۲۰	بمرتبه مشرف جدا	۱. حصل علی مرتبه الشرف ۲. حصل علی الامتياز ۳. حصل علی درجه ۱۰۰ ۴. حصل علی درجه ۲۰	مترجم می‌توانست جمله را به ۴ صورت مختلف ترجمه کند و همه آنها به نحوی درست تلقی می‌شود، جمله چهارم تحت‌اللفظی، جمله سوم بومی‌سازی شده و دو جمله اول مفهومی است، ولی مترجم از جمله‌ای استفاده کرده است که در متون عربی هیچگاه استفاده نمی‌شود.
	رساله	رساله	أطروحة	کلمه «رساله» در عربی برای پایان‌نامه ارشد استفاده می‌شود، در حالی که برای دکتری از کلمه «اطروحه» باید استفاده کرد.
	به صورت علمی و با شیوه‌های نوین	بأسلوب علمی مع الأساليب الحديثه	بشكل علمي وباستخدام المناهج الحديثه	۱. صورت، اسلوب ترجمه نمی‌شود، اسلوب به معنی شیوه یا روش است. ۲. کلمه شیوه به‌صورت کلی به معنی «اسلوب» است، ولی در اصطلاح «شیوه‌های نوین» و در سیاق ذکر شده به معنی «شیوه‌های تحقیق نوین» است، که در متون عربی معادل «منهج» است.
۶	مسمومیت در برخی از مدارس کشور	تسميم طالبات بعض مدارس البلاد	التسمم في بعض مدارس إيران	در جمله فارسی به جنسیت دانش‌آموزان اشاره نشده است، در حالی که در متن عربی مترجم

شماره خبر	متن فارسی خبر	ترجمه عربی خبر	ترجمه صحیح	تحلیل و بررسی
				این بخش را اضافه کرده است و این اضافه هیچ لزومی ندارد.
	مرتبط با بدحالی دختران دانش آموز	المتعلّقه بتسمیم الطالبات	المتعلّقه بسوء حاله الطالبات	واژه فارسی «بدحالی» به اشتباه در عربی «مسمومیت» ترجمه شده است.
	نظام جمهوری اسلامی ایران در این ماجر باید شاکی و مدعی باشد	النظام الإیرانی هو الطرف المدعی فی هذه القضية	وینغی لنظام الجمهوریه الإسلامیه الإیرانیة أن یکون المدعی فی هذه القضية	در جمله فارسی حرف از این است که نظام «باید» شاکی باشد، در حالی که در ترجمه عربی به گونه‌ای بیان شده است که گویا نظام شاکی است.
	اشد مجازات آنان را خواستار شده‌اند	أمرؤا بمعاقبتهم بشده	طالبوا بانزال أشد العقوبات بحقهم	۱. اصطلاح «اشد مجازات» در متون خبری و قانونی عربی به صورت «انزال اشدالعقوبات» استفاده می‌شود، لذا مترجم باید به جای ترجمه تحت‌اللفظی از اصطلاحات اصیل زبان مقصد استفاده کند. ۲. متن فارسی از واژه «خواستار» استفاده کرده است، درحالی که مترجم از کلمه «امر» به معنی «دستور دادن» استفاده کرده است.
۷	توسط عوامل خارج از کشور هدایت شد	موجهة من قبل عملاء الخارج	موجهة من قبل عملاء أجنب	کلمه خارج برای کسی که از همان کشور است پیدا می‌کند، برای یک عراقی (به عنوان مثال) ایران خارج به حساب می‌آید، لذا باید از کلمه اجنبی استفاده می‌شد تا این

شماره خبر	متن فارسی خبر	ترجمه عربی خبر	ترجمه صحیح	تحلیل و بررسی
۸	عده‌ای نیز معترض بوده و وابستگی به بیگانگان نداشتند	بعضا الآخر من قبل متظاهرين لا توجد انتماءات اجنبیة لديمهم	واحتج بعضهم دون أن یکن لهم أی انتماء للأجانب	مشکل حل شود و هم این که کلمه اجنبی کاربرد بیشتری دارد و این امر در راستای بومی‌سازی متن به شمار می‌رود.
	قسمتی از آنان آزادی افراد بود	بعضها یتعلق بحریة الأفراد	تتعلق بعضها بإطلاق سراح المعتقلين	در معنی عام و تحت اللفظی، واژه «آزادی»، «حریه» ترجمه می‌شود، ولی با توجه به سیاق متن باید از اصطلاحات به کار رفته شده در متون حقوقی استفاده کرد و با توجه به متن خبر فارسی، ترجمه آزادی «اطلاق سراح» باید ترجمه می‌شد.
	شرکت متقابل در رویدادهای مربوطه در هر دو کشور	والمشاركة فی الأحداث ذات الصلة فی کل من البلاد	المشاركة المتبادلة فی الفعاليات ذات الصلة فی کلا البلدين	۱. واژه «متقابل» ترجمه نشده است. ۲. با توجه به سیاق متن و خبر، ترجمه صحیح واژه «رویدادها»، «فعالیات» است. ۳. اصطلاح «کل من البلاد» اشتباه است و اصطلاح صحیح «کلا البلدين» است.
	یادداشت تفاهم { ... } به امضا رسید	تم التوقيع علی مذكرة تفاهم	تم توقيع مذكرة التفاهم	کلمه «علی» در متن عربی زائد است.

شماره خبر	متن فارسی خبر	ترجمه عربی خبر	ترجمه صحیح	تحلیل و بررسی
	در سفری دو روزه به تاجیکستان رفت	خلال زیارتہ الی تستغرق یومین الی طاجیکستان	خلال زیارتہ الی استغرت یومین الی طاجیکستان	متن فارسی اشاره به گذشته دارد، در حالی که در ترجمه، به صورت حال ترجمه شده است.
۹	پس از بررسی متن خبر به فارسی و عربی، ملاحظه شد که ترجمه خوبی ارائه شده و به غیر از برخی ایرادات تایپی و املائی مشکل خاصی رویت نشد.			
۱۰	پس از بررسی متن خبر به فارسی و عربی، ملاحظه شد که ترجمه خوبی ارائه شده و به غیر از برخی ایرادات تایپی و املائی مشکل خاصی رویت نشد.			

به صورت کلی می‌توان پس از بررسی‌های انجام شده، مهمترین ایرادات موجود در اخبار خبرگزاری ایرنا، به موارد ذیل اشاره کرد:

۱. جمله‌بندی ضعیف برخی از جمله‌ها. مضاف بر ترجمه غیردقیق کلمات و اصطلاحات، مترجم باید در جمله‌بندی نیز دقت لازم را داشته باشد و به دو نکته مهم توجه کند:

اول: رعایت قواعد صرفی و نحوی. (اخبار شماره ۴ و ۸- جدول ۲)

دوم: ما استعمال العرب، یعنی همان گونه که «عرب نوشت» بنویسد. گاهی با این مشکل مواجه می‌شویم که جمله از لحاظ قواعد صرف و نحو هیچ ایرادی ندارد، ولی هیچگاه یک نویسنده عرب‌زبان این جمله رو به این صورت نمی‌نویسد بلکه از اسلوب خاصی استفاده می‌کند. در این موارد مترجم موظف است که این گونه جمله‌بندی را رعایت کند. (اخبار شماره ۱، ۴، ۵ و ۷- جدول ۲)

۲. ترجمه اشتباه برخی از کلمات. ترجمه اشتباه به سه صورت دیده می‌شود:

اول: ترجمه کلمات به صورت کاملاً اشتباه که دلیل آن اصلاً مشخص نیست. (اخبار شماره ۱، ۵ و ۶ - جدول ۲)

دوم: ترجمه کلمات به صورت تحت‌اللفظی درست است ولی در سیاق موجود می‌بایست به شکل دیگری ترجمه می‌شد. هر کلمه می‌تواند معانی مختلفی داشته باشد و مترجم باید بر اساس سیاق و متن و موضوع واژه مناسب را از بین کلمات لغتنامه‌ای انتخاب کند، در حالی که در پاره‌ای از موارد مترجم به نکته دقت نکرده است. از سوی دیگر نویسندگان عرب‌زبان از کلمات خاصی استفاده می‌کنند که مترجم موظف است آنها را شناسایی کند و از آنها در همان سیاق

استفاده کند. این امر همان فهم گفتمان حاکم بر زبان مقصد به شمار می‌رود. (اخبار شماره ۱، ۲، ۴، ۵، ۶، ۷ و ۸ - جدول ۲)

سوم: الفاظ مشترک بین دو زبان فارسی و عربی. برخی از واژگان از لحاظ لفظی و شکلی در دو زبان عربی و فارسی مشترک هستند، ولی از لحاظ معنایی مختلف هستند. در این گونه کلمات باید مترجم دقت مضاعف داشته باشد. این موضوع نیز با فهم گفتمان حاکم کاملاً مرتبط است. (اخبار شماره ۲ و ۵ - جدول ۲)

۳. تغییر مفهوم در ترجمه. در مواردی مشاهده شده است که مترجم به گونه‌ای متن را ارائه کرده است که مفهوم آن با مفهوم متن اصلی (متن فارسی) متفاوت است و این مساله باعث سوءبرداشت از سوی مخاطب خواهد شد. (اخبار شماره ۱ و ۶ - جدول ۲)

۴. حذف بعضی از کلمات در ترجمه بدون وجود هرگونه دلیل موجه. حذف کلمات و جملات برای خلاصه‌سازی متن یا به حذف مسائلی که برای مخاطب عربی مهم نیست، از نکات مهم و مثبت در ترجمه اخبار است، ولی در نمونه‌های بررسی شده، حذف کلمات و جمله‌هایی وجود دارد که هیچ دلیل موجهی برای حذفشان وجود ندارد و حتی حذف آنها به ترجمه خبر لطمه زده است. (اخبار شماره ۱، ۴، ۵ و ۸ - جدول ۲)

۵. اضافه کردن برخی از واژگان به متن ترجمه، این اضافات به سه گونه خود را نشان دادند: اول: اضافاتی که بر پایه استنباط مترجم از متن مبدا یا صلاحدید او به متن مقصد اضافه شده است، که اصولاً هیچ نیازی به چنین اضافاتی نیست (اخبار شماره ۱، ۵ و ۶ - جدول ۲) دوم: گاهی مترجم به‌منظور توضیح بهتر متن و قابل فهم شدن آن کلماتی را به متن مقصد اضافه می‌کند، که این کار به خودی خود پسندیده است، ولی در مورد مثال فوق، مترجم با اصلاح جمله‌بندی متن عربی می‌توانست از اضافه کردن بپرهیزد. (خبر شماره ۷) سوم: اضافاتی که کاملاً اشتباه است و هیچ توجیهی ندارند. (خبر شماره ۸)

۶. استفاده واضح از ترجمه ماشینی مانند گوگل ترنسلیت یا دیگر نرم‌افزارهای ترجمه. این گونه ترجمه‌ها به دلیل نبود دخالت انسان، می‌تواند مشکلات متعددی داشته باشد. از جمله نبود درک صحیح متن مبدا، ترجمه تحت‌اللفظی، توجه نکردن به مسائل فرهنگی متن، ارائه ترجمه اشتباه برای واژه‌هایی که از لحاظ شکلی به هم شبیه هستند ولی از لحاظ معنایی با هم متفاوتند. (اخبار شماره ۱، ۲ و ۷ - جدول ۲)

۷. اشکالات تایپی و املائی. علی‌رغم کثرت این گونه اشکال‌ها، به این موارد در جدول اشاره نشده است.

بررسی اخبار ایسنا

از مجموع ۱۰ خبر بررسی‌شده از خبرگزاری ایسنا، در خبر دهم به غیر از پاره‌ای از اشکالات تایپی و املائی هیچ ایراد قابل‌ذکری رویت نشد.

جدول شماره ۳- تحلیل خبرهای خبرگزاری ایسنا

شماره خبر	متن فارسی خبر	ترجمه عربی خبر	ترجمه صحیح	تحلیل و بررسی
۱	«علی باقری» سرپرست وزارت امور خارجه	نائب وزير الخارجية علي باقری	۱. وزير خارجيه ايران بالإنابة ۲. القائم بأعمال وزير الخارجيه	هر کدام از دو ترجمه پیشنهادی می‌تواند درست باشد، و هر دو برای منصب «سرپرستی» استفاده می‌شود، ولی اصطلاح «نائب وزیر» که در متن عربی آمده است به معنی معاون وزیر خارجه است.
	معاون وزير روابط خارجی وزارت امور خارجه كوبا	وكيل وزارة الخارجية الكويتية	نائب وزير الخارجية في شؤون العلاقات الخارجية	ترجمه ارائه‌شده اشتباه است، چون معنی معاون را نمی‌رساند، و به فرض صحت، ناقص است، چون معاون روابط خارجی، معاون، ترجمه شده است.
	ما مسؤولية داریم تلاش بیشتر و جدی‌تری انجام دهیم.	وعلينا بذل المزيد من الجهود	وتقع على عاتقنا مسؤولية بذل المزيد من الجهود الجادة.	۱. کلمه مسئولیت، که کلمه کلیدی به شمار می‌رود، ترجمه نشده است. ۲. کلمه «جدی»، نیز ترجمه نشده است.
	-----	استمرار المشاورات في هذا الشأن		این جمله در متن فارسی و هیچ خبرگزاری دیگری گزارش نشده است و مترجم برای جبران نقص، جمله‌های گذشته این متن را اضافه کرده است.
	ایجاد ظرفیت‌ها جدید	استخدام القدرات	خلق القدرات	«ایجاد» به معنی «خلق»، «انشاء»

شماره خبر	متن فارسی خبر	ترجمه عربی خبر	ترجمه صحیح	تحلیل و بررسی
		الجديده	الجديده	و است، در حالی که «استخدام» معنی استفاده کردن را می‌دهد.
	مواجهه با تهدیدهای جریان یک‌جانبه‌گرایی و مدیریت چالش‌های بین‌المللی پیش رو	لمواجهه تهدیدات الأحادية وإدارة التحيات الدولية	مواجهه تهدیدات الحرکه الأحادية الجانب وإدارة التحديات الدولية المقبلة	۱. کلمه جریان ترجمه نشده است. ۲. یک‌جانبه، بنا بر اکثر متون خبری عربی «أحادية الجانب» ترجمه می‌شود. ۳. اشتباه تایپی در کلمه «التحديات» معنی را کاملاً عوض می‌کند، چرا که کلمه «التحيات»، «درودها» معنی می‌شود. ۴. واژه «پیش رو» ترجمه نشده است.
	جنايات ضدانسانی	الجرائم الإنسانية	الجرائم ضد الإنسانية	«الجرائم الإنسانية» به معنی جنایات غیرانسانی است، برای اصطلاح ضدانسانی، واژه «ضد الإنسانية» صحیح و به شدت متداول است.
۲	هولناک	رهيبة، مخيفة، بشعة	رهيبه، مخيفه، مرعبة	ترجمه صحیح کلمه «هولناک» یکی از گزینه‌های پیشنهادی است، اما واژه «بشعه» ترجمه‌ای مناسب برای کلمه «زشت» است و هیچ ربطی به هولناک ندارد.
	غير انسانی	غير إنسانی	الا إنسانی	واژه «الا انسانی» که به غلط در عبارت پیشین برای ضدانسانی استفاده شده بود، ترجمه صحیح و پر کاربرد است برای واژه «غیر انسانی».
۳	این ۲ کشور برادر، در حوزه‌های دین، برادری، فرهنگ و	ان البلدين الشقيقتين ترابطهما علاقات	وترتبط هاتان الدولتان الشقيقتان	۱. کلمه «لايتاهی» ترجمه نشده است. ۲. ترکیب «حوزه‌های....» ترجمه

شماره خبر	متن فارسی خبر	ترجمه عربی خبر	ترجمه صحیح	تحلیل و بررسی
	تاریخ پیوندهایی لایتنهای دارند	دینیة وثقافیة تاریخیة	بعلاقات لا نهایة لها فی مجالات الدین والأخوة والثقافة والتاریخ	نشده است. ۳. فرهنگ و تاریخ، فرهنگی تاریخی ترجمه شده است. ۴. کلمه «برادری» ترجمه نشده است.
	ترویج روابط نزدیکتر بین پارلمان های ۲ کشور نیاز روز است	-----	إن تعزیز العلاقات الوثیقة بین برلمانی البلدین هو ضرورة الیوم	علی رغم اهمیت جمله، در متن عربی ترجمه نشده است.
	پروژه خط لوله گاز پاکستان-ایران به عنوان یک منبع مهم در تامین نیازهای این کشور در حوزه انرژی عنوان شده است	ضرورة تنمية التعاون بین البلدین فی مجال مشروع خط أنبوب الغاز الإیرانی - البابکستانی	وقد تم ذکر مشروع خط أنابيب الغاز البابکستانی الإیرانی کمورد مهم لتلبیة احتیاجات هذا البلد فی مجال الطاقة	متن فارسی و متن عربی هیچ همخوانی باهم ندارند و گویا کاملاً از هم مجزا هستند. در متن فارسی در مورد اهمیت خط لوله گاز برای پاکستان صحبت شده است، در حالی که در متن عربی در مورد همکاری راه اندازی خط گاز صحبت شده است. این دو مقوله کاملاً از هم جدا است.
۴	مسئول روابط عمومی	المسؤول فی قسم العلاقات العامة	مدیر العلاقات العامة	۱. اصطلاح مورد استفاده در عربی برای این منصب «مدیر» است نه «مسئول» ۲. «المسؤول فی» گویا منظور یکی از مسئولین است، نه مسئول کل.
	در میدان مصاف با غزه	فی المواجهة مع غزة	فی ساحه القتال مع غزة فی مواجهة غزة	۱. میدان مصاف ترجمه نشده است. ۲. جمله بندی عربی، به صورت کاملاً فارسی نوشته شده است.

شماره خبر	متن فارسی خبر	ترجمه عربی خبر	ترجمه صحیح	تحلیل و بررسی
	بدون پدافند	بلا دفاع	دون دفاع عسکری	اصطلاح «بلا دفاع» در عربی، به معنی «بی دفاع» در فارسی است و گویای واژه پدافند، به معنی دفاع نظامی نیست.
۵	نتایج نهمین مرحله شمارش آرای انتخابات	نتائج المرحلة التاسعة من الانتخابات	نتائج المرحلة التاسعة لفرز الأصوات الانتخابية	کلمه «شمارش» در ترجمه حذف و باعث تغییر کلی معنی جمله شده است.
۶	در این ترمیم	فی هذا الترميم	فی هذا الإصلاح	کلمه «ترمیم» در سیاق «ترمیم دریاچه قلب»، «اصلاح» ترجمه می‌شود. این یک اصطلاح رایج پزشکی است لذا استفاده از کلمه «ترمیم» برای ترجمه عربی اشتباه است.
۷	تهیه کنندگی	-----	إنتاج	این کلمه در ترجمه حذف شده است، در صورتی که اولاً هیچ دلیل موجهی برای حذف این کلمه وجود ندارد. ثانیاً این کلمه در توصیف صاحب اثر راه یافته به جشنواره آمده بود که از اهمیت شایان ذکری برخوردار است.
	اول دسامبر	۱ ديسمير/يناير الأول	۱ ديسمير/ كانون الأول	دو اشتباه در نام این ماه میلادی وجود دارد: ۱. معادل دسامبر کانون الاول است، نه یناير ۲. فقط ماههای تشرین و کانون از اول و ثانی تشکیل شده‌اند، ماه یناير که معادل ژانویه است چنین قابلیتی ندارد.

شماره خبر	متن فارسی خبر	ترجمه عربی خبر	ترجمه صحیح	تحلیل و بررسی
۸	سدیم مذاب	الصوديوم المصهور	الصوديوم السائل	این یک ترجمه تحت‌اللفظی است که توسط ماشینهای ترجمه ارائه می‌شود، در حالی که با بررسی متون علمی به این نتیجه می‌رسیم که این ماده در عربی به صورت «صودیوم مصهور» نامگذاری نمی‌شود، بلکه با نام «صودیوم سائل» شهرت دارد.
۹	در دو سانه راندگی	فی حادثین مرورین	فی حادثی مرور	۱. مرور مضاف‌الیه است و مضاف‌الیه نیازی ندارد تا از لحاظ مفرد و مثنی همانند مضاف باشد (در این جمله مترجم به کلمه مرور نگاه صفتی داشته است) ۲. مرور مصدر است و مصدر نمی‌تواند صفت باشد، مگر در حالت‌های استثنا، که این جمله شامل آنها نمی‌شود. ۳. در کلمه «حادثین» به دلیل مضاف بودن، نون باید حذف شود و به صورت «حادثی» نوشته شود.

شماره خبر	متن فارسی خبر	ترجمه عربی خبر	ترجمه صحیح	تحلیل و بررسی
	دیپلمات ارشد	الدبلوماسی الكبير	دبلوماسی رفیع المستوی	از آفات ترجمه ماشینی، ترجمه تحت‌اللفظی اصطلاحات چند کلمه از زبان مبدا است، در حالی که هر یک از این اصطلاحات، معادل استاندارد در زبان مقصد دارند. بر این اساس معادل صحیح «دیپلمات ارشد»، «دبلوماسی رفیع المستوی» خواهد بود، نه اصطلاح ساختگی «الدبلوماسی الكبير» که در هیچ متن عربی سیاسی و خبری یافت نمی‌شود.
۱۰	پس از بررسی متن خبر به فارسی و عربی، ملاحظه شد که ترجمه خوبی ارائه شده و به غیر از برخی ایرادات تایپی و املائی مشکل خاصی رویت نشد.			

بر اساس تحلیل اخبار و همان گونه که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، مهمترین اشکالات موجود در ترجمه عربی اخبار خبرگزاری ایسنا شامل موارد زیر است:

- جمله‌بندی ضعیف برخی از جمله‌ها. مترجم علاوه بر ترجمه دقیق کلمات و اصطلاحات، باید در جمله‌بندی نیز دقت لازم را داشته باشد و به دو نکته مهم توجه کند:
 اول: رعایت قواعد صرفی و نحوی. (خبر شماره ۹- جدول ۳)
 دوم: سبک‌های استفاده شده در نگارش عربی. (خبر شماره ۴- جدول ۳)
- ترجمه اشتباه برخی از کلمات. این نوع ترجمه اشتباه به سه شکل دیده می‌شود:
 اول: ترجمه کلمات به صورت کاملاً اشتباه که دلیل آن اصلاً مشخص نیست. چرا که با مراجعه به لغتنامه‌ها ترجمه صحیح در دسترس خواهد بود. (اخبار شماره ۱، ۲ و ۷- جدول ۳)
 دوم: ترجمه کلمات به صورت تحت‌اللفظی. در پاره از موارد مترجم به این مساله دقت نکرده است و اسلوب خاص نویسندگان عرب‌زبان را رعایت نکرده است. (اخبار شماره ۸ و ۹- جدول ۳)
 سوم: مشترک لفظی بین دو زبان فارسی و عربی. (اخبار شماره ۴ و ۶- جدول ۳)

۳. تغییر مفهوم در ترجمه. دلیل اصلی این تغییرات ضعف مترجم است. در مواردی مشاهده شده است که مترجم به گونه‌ای متن را ارائه کرده است که مفهوم آن با مفهوم متن مبدا متفاوت است. (اخبار شماره ۲ و ۴- جدول ۳)
۴. حذف برخی از کلمات در ترجمه به عربی بدون وجود دلیل موجه. در نمونه‌های بررسی‌شده، شاهد حذف برخی از کلمات و جمله‌ها بودیم که هیچ دلیل موجهی برای این حذف وجود نداشت، بلکه حذف آنها به مفهوم اصل خبر لطمه زده است. (اخبار شماره ۱، ۳، ۴، ۵ و ۷- جدول ۳)
۵. به جز یک مورد که مترجم برای جبران نقص و ضعف ترجمه واژگانی را به متن مقصد اضافه کرده است، هیچ مورد اضافه دیگری در این تحلیل اخبار ایسنا مشاهده نشد. (خبر شماره ۱)
۶. استفاده از ترجمه ماشینی مانند گوگل ترنسلیت یا دیگر نرم‌افزارهای ترجمه در برخی از موارد محدود. (اخبار شماره ۶، ۸ و ۹- جدول ۳)
۷. اشکالات تایپی و املائی. علی‌رغم کثرت این گونه اشکالات، به این موارد در جدول اشاره نشده است، مگر در مواردی که به اصل کلمه و معنی لطمه وارد کرده باشد. (خبر شماره ۱- جدول ۳)

نتیجه‌گیری

آنچه از بررسی اخبار در دو خبرگزاری ایسنا و ایرنا مشاهده می‌شود، حاکی از آن است که حذف بعضی از کلمات در ترجمه بدون وجود هر گونه دلیل موجه باعث لطمه زدن به مفهوم اصل خبر شده است به گونه‌ای که باعث دلسردی و جذب نشدن مخاطب می‌شود. در حالی که حذف موجه، باعث تقویت متن خبری خواهد شد. این یافته با یافته تحقیق العزاوی (۲۰۲۰)، مطابقت دارد که معتقد است حذف به عنوان یک خطای لغوی و انتخاب واژگانی نامناسب یک خطای معنایی است.

همچنین در اخبار ترجمه‌شده‌ی منتشره، وجود مشکل نامانوس بودن جمله‌ها برای مخاطب عرب‌زبان، مشاهده شد که ناشی از ترجمه کلمات اشتباه، ترجمه کلمات بدون توجه به سیاق متن و خبر، اشکالات صرفی و نحوی، ترجمه کلمات بدون توجه به تشابه لفظی و توجه نکردن به روشهای جمله‌بندی نویسندگان عرب است. این اشکال، غالباً در ترجمه اخبار ایسنا و ایرنا مشاهده شد. از جمله مشکلات دیگر موجود در اخبار ترجمه‌شده به زبان عربی، که باعث ضعف

متن و در نتیجه مانع از ارتباط مخاطب عرب زبان می‌شود، استفاده از ماشینها و نرم‌افزارهای ترجمه بدون مراجعه و تصحیح اشکالات احتمالی توسط مترجم حرفه‌ای است. در اخبار ایسنا و ایرنا این مساله به وضوح دیده می‌شود. این مساله با یافته تحقیق العزازی (۲۰۲۰)، مطابقت دارد که معتقد است از رایج‌ترین خطاهای موجود در ترجمه اخبار ترجمه ماشینی است از این رو استفاده از سیستم‌های ترجمه ماشینی برای تسریع فرآیند ترجمه مفید است، اما دقت به خاطر سهولت و سرعت، ترجمه قربانی می‌شود.

همچنین در تحقیق، قیس کاظم (۲۰۰۸)، این نتیجه حاصل شده است که تغییرات در ترجمه اخبار در سبک و در قلمرو نحو (جملات، بندها و عبارات) است و برخی دیگر از تغییرات سبکی ناشی از کارکردهای صرفی (زمانها و صرف‌شناسی فعل) است که با نتایج تحقیق حاضر منطبق است. از این رو نهایتاً می‌توان گفت که چنین ایرادهای فاحشی در ترجمه اخبار، زمینه حفظ تعادل در ترجمه را محقق نکرده یا به‌سختی محقق کرده است.

تمام این مقوله‌ها نشانگر عدم تحقق تعادل در ترجمه اخبار این دو خبرگزاری است؛ چرا که معنای درست و دقیق را به خواننده زبان مقصد منتقل نمی‌کند. از این رو مترجم باید مهارت‌هایی از جمله توانایی زبان مبدا، پتانسیل نوشتن در زبان مقصد و دانش پیش‌زمینه در مورد موضوع ترجمه را فراگیرد و به آنها تسلط لازم را داشته باشد تا بتواند ارتباط معنایی لازم را بین زبان مبدا و مقصد برقرار نماید. امری که ضعف آن سبب شده است، اخبار ترجمه‌شده به زبان عربی، برای مخاطب عرب‌زبان قابل فهم نباشد و عملاً امکان برقراری ارتباط سلب شده است. این مساله به‌صورت صریح از سوی خبرنگاران و اصحاب رسانه‌های عرب‌زبان مطرح شده است که چنین رویکردی باعث عدم برقراری ارتباط مطلوب شده و عملاً امکان بهره‌برداری از خبرهای منتشرشده، به زبان عربی را در این خبرگزاری‌ها از بین برده است. چرا که مخاطب عرب‌زبان با این سبک ترجمه امکان درک درست از مساله را نمی‌یابد و به‌مرور نسبت به این اخبار بی‌اعتنا می‌شود و از مراجع دیگری به دنبال کشف حقیقت می‌رود. این مساله در نهایت تضعیف جایگاه رسانه‌های مذکور را در انعکاس تحولات کشور برای افکار عمومی بین‌المللی و منطقه، به دنبال دارد.

منابع و مآخذ

- ترکاشوند، فرشید (۱۳۹۲). «تبادل بافتی در ترجمه از عربی به فارسی (با رویکرد کاربردشناختی)». *فصلنامه پژوهش‌های ترجمه در زبان و ادبیات عربی*، ۳(۷)، ۵۹ - ۷۸.
- شرکت‌مقدم، صدیقه؛ ساسانی، فرزانه؛ زارع پاکروش، سارا (۱۴۰۳). «تحلیل گفتمان انتقادی از ترجمه فرانسه چند خبر سیاسی درباره ایران در رسانه فرانسوی لوفیگارو». *مطالعات کشورها*، ۲(۳)، ۴۴۹-۴۶۸. قابل دسترسی در: 10.22059/jcountst.2024.368683.1081
- شمس‌آبادی، حسین؛ شاهسونی، مجتبی (۱۳۹۷). «آسیب شناسی ترجمه در بخش‌های خبری رسانه‌های عربی زبان برون مرزی (شبکه العالم، شبکه الکوثر و رادیو عربی)». *پژوهشنامه رسانه بین الملل*، ۳، ۲۷۵-۲۹۴.
- فرزاده، فرزانه (۱۳۹۰). «نقد ترجمه: مدلی سه وجهی بر اساس تحلیل انتقادی گفتمان». *فصلنامه مطالعات ترجمه ایران*، ۹(۳۶)، ۲۷-۴۴.
- فرزاده، فرزانه (۱۳۸۲). «چارچوبی نظری برای نقد ترجمه». *فصلنامه مطالعات ترجمه ایران*، ۱(۳)، ۳۰-۳۴.
- قاسمی‌نسب، رضا علی؛ عسکری، صادق (۱۳۹۹). «رویکرد پنهان سیاست و ایدئولوژی در برگردان واژگان رسانه‌ای». *پژوهش‌های ترجمه در زبان و ادبیات عربی*، ۱۰(۲۳)، ۶۱-۸۹. قابل دسترسی در: 10.22054/rctall.2020.52382.1478
- متقی‌زاده، عیسی؛ نقی‌زاده، سید علا (۱۳۹۶). «تاثیر مسائل ایدئولوژیک در ترجمه اخبار عربی (بررسی مورد ترجمه خبر شبکه الجزیره در خبرگزاری فارس بر اساس الگوی جولیان هاوس)». *مجله جستارهای زبانی*، ۳۹، ۱۴۹-۱۷۳.
- میرحاجی، حمیدرضا؛ مرامی، جلال؛ مانی، رضا (۱۳۹۰). *کاربردشناسی اصل «تبادل ترجمه‌ای» واژگان در فرآیند ترجمه قرآن*. *مجله ادب عربی*، ۳(۲)، ۱۳۷ - ۱۶۴.
- Abdelaal, Noureldin Mohamed; Alazzawie, Abdulkhaliq (2020). "Machine Translation: The Case of Arabic- English Translation of News Texts". *Theory and Practice in Language Studies*, 10 (4), 408-418.doi: <http://dx.org/10.17507/tpls.1004.09>
- Bielsa, Esperança (2019). *News translation. Routledge Encyclopedia of Translation Studies* 3rd Edition.
- Cao, Huiling (2020). "A Study of Translation in Intercultural Communication. 2nd International Conference on Humanities", *Cultures, Arts and Design* . doi:10.25236/ichcad.2020.025

- Harbi, M.; Switch, M. G. (2021). "Error types of the Arab translators into English: A cognitive account". *International Journal of Literature, Language and Translation* 5, 207-220 doi:<https://www.doi.org/10.31559/ijllt2021.5.4.5>
- Hatim, B.; Mason, I. (1997). *The translator as communicator*. Routledge.
- Jacobson, R. (2000). *On linguistic aspects of translation*. In Lawrence Venuti.
- Kadhim, Kais Amir (2008). "Arabic Translation of English News: A Comparative Study of Style and Message", *Ph. D Thesis*, University of Saint Malaysia
- Nida, E. A. (1964). *Toward a science of translating: With special reference to principles and procedures involved in Bible translating*. Brill.
- Okasha, Taher Mahmoud (2021). "Adaptation or Loss in News Translation the BBC Arabic and English Websites as an Example". *Journal of Faculty of Art of Fayoum University*, 13 (1), 577- 633.
- Philipsen, G. (1981). *The prospect for cultural communication. Paper presented at the Seminar on Communication Theory from Eastern and Western Cultural Perspectives*, Honolulu.
- Priscoli, Teresa Delli (2010). "Translation as Intercultural Communication: Handling Cultural References in Translation. Academia". doi:https://www.academia.edu/15509316/TRANSLATION_AS_INTERCULTURAL_COMMUNICATION_HANDLING_CULTURAL_REFERENCES_IN_TRANSLATION
- Shava, GN; Hleza, S.; Tlou, F.; Shonhiwa, S.; Mathonsi, E. (2021). "Qualitative Content Analysis, Utility, Usability and Processes in Educational Research". *International Journal of Research and Innovation in Social Science (IJRISS)*, 5 (7), 553-558
- Schäffner, C. (2012). *Rethinking transediting*. *Meta*, 57, 866-883. doi:10.7202/1021222ar
- Schreier, Margrit (2012). *Qualitative Content Analysis in Practice*. Sage
- Stetting, K. (1989). "Transediting. A new term for coping with the grey area between editing and translating". In G. Caie G. Caie, K. Haastrup, A.L. Jakobsen, A.L. Nielsen, J. Sevaldsen, H. Specht & A. Zettersten (Eds.), *Proceedings from the Fourth Nordic Conference for English Studies* (pp. 371-382). University of Copenhagen.